

Høringsvar vedr. liturgiarbejdet i Folkekirken – dåb, nadver og gudstjeneste:

I menighedsrådet for Vigerslev Kirke i Valby-Vanløse Provsti har vi på tre menighedsrådsmøder afsat tid til en drøftelse af rapporterne og særligt hæfterne vedr. hhv. dåb, nadver og gudstjeneste. Det har været godt med disse spændende samtaler om kirkens liv. Vi har følgende kommentarer:

Dåben:

Først vil vi understrege, at vi har glædet os over, at der står mange gode ting i hæftet om dåben. Faktisk har det næsten været opbyggeligt at læse hæftet. Tak for tydelighed omkring vores evangelisk-lutherske bekendelsesgrundlag, for en fin gennemgang af dåbsritualet og for en gentagen understregning af, at der sker noget i dåben.

Sammen med den overordnede glæde over hæftet har vi følgende kritiske bemærkninger, som mest handler om en fornemmelse af uklarhed – måske en bevidst uklarhed af hensyn til den folkekirkelige bredde:

- Som skrevet ovenfor glæder vi os over, at det i hæftet understreges, at der sker noget i dåben. Det er vi helt enige i. Men vi savner en tydelighed omkring troens nødvendighed som modtagelse af dåbens gave. På side 6 står der: "Dåbens løfte står ved magt uanset hvad, fordi Gud selv har gjort det virkeligt. Det kan jeg forlade mig på." Denne formulering kan vi godt være med på, fordi fokus her er på Guds løfte. Men på side 4 står der noget lignende, som vi ikke kan skrive under på: "Dåbens løfte siger helt utvetydigt, at Gud som Far, Søn og Helligånd er med den døbte nu og i al evighed. Det kan han og hun stole på. Det fællesskab og den virkelighed kan den døbte aldrig falde ud af, men nu og altid falde tilbage på og leve i og på, i tro og tillid." Vi mener ikke, at det er sandt, at man ikke kan falde ud af fællesskabet med Gud. Et døbt menneske kan fravælge troen på Gud og livsfællesskabet med ham. Og netop derfor beder vi jo i dåbsritualet for den døbte, at han eller hun må blive bevaret. Dåben er et sakramente, en frelseshandling (jf. side 5) men ikke frelsesautomatik. Dåb og tro hører sammen.
- På side 14 beskrives trosbekendelsens betydning i dåbsritualet, og det understreges, at trosbekendelsen i spørgeform ikke er et forhør men et løfte fra Gud. Vi undrer os over den formulering, for trosbekendelsen er vel først og fremmest vores bekendelse af troen på den treenige Gud - og en bekendelse, vi skal tilslutte os, hvis vi ønsker at blive døbt. Da ordet "forhør" er negativt ladet, ønsker vi ikke at anvende dette men vil dog fastholde, at dåbsbarnet eller –kandidaten bliver døbt til troen på og livsfællesskabet med den treenige Gud sådan som han er beskrevet i trosbekendelsen, hvilket ikke betyder, at man skal have forstået alt i trosbekendelsen, eller at man ikke må tvivle.
- Generelt savner vi altså en tydelighed om troens betydning og indhold.

- I forhold til det fremtidige arbejde med liturgi i Folkekirken ønsker vi ikke frihed til, at enhver frit kan formulere dåbsritualet. Vi ønsker et tydeligt ritual, som bygger på bibelsk og luthersk dåbsteologi ligesom det nuværende. Vi mener, at vi i Folkekirken skal turde stå fast på, at vi er en bekendelseskirke, hvor præsterne skal forvalte sakramenterne ret, hvilket jo i sagens natur betyder, at der er en forvaltning, der ikke er ret. Hvis ikke dåbsritualet er det samme, vil der være flere kirker i kirken, fordi der kan opstå usikkerhed om dåbens gyldighed. Mht. ritualets forståelighed vil vi til enhver tid bakke op om en sproglig fornyelse, som ikke ændrer på ritualets indhold.
- Til slut vil vi foreslå, at man giver mulighed for en tredje dåbstekest i ritualet – en tekst, som kan variere fra gang til gang, og som kan give den kirkevante menighed lidt forskellige perspektiver på den dåbshandling, som man (måske igen) skal overvære. Der er flere oplagte, korte tekster i Bibelen, som kan benyttes på den måde.

Nadveren:

Også her vil vi først understrege, at det har været en glæde at læse hæftet (og noget af den store rapport). Det var "stærk læsning", "fantastisk læsning" og "sundt og sobert", som medlemmer i menighedsrådet sagde. Vi glæder os over, at alle nadverens vigtigste aspekter understreges: Fællesskabet, Jesu offer, taksigelsen, ihukommelsen, syndernes forladelse og Jesu virkelige nærvær i brødet og vinen.

Bemærkninger (særligt med henvisning til rapporten side 112-117):

- Vi er enige i, at en sproglig revision af nadverritualet kan være påkrævet, så ordene i mindre grad er indforstået kirkelige og i større grad kan favne både de trofaste kirkegængere og dem, der kommer sjældent. Og dog er det afgørende, at den sproglige revision ikke ændrer på ritualets indhold. Formålet med en sproglig revision må primært være at undgå uforståelige eller elitære ord og ikke at ændre indholdet eller gøre selve nadverens mysterium forståeligt eller banalt.
- Vi anerkender, at der er mange aspekter i nadverritualet, og at der skal være plads til de mange aspekter. Dog kan vi være bekymrede for et for ensidigt fokus på fællesskab og på Gud som den kærlige og barmhjertige, hvis det bliver på bekostning af en tydelighed om vores syndighed og syndernes forladelse. Det er vigtigt, at budskabet om Jesu offer på korset ikke forsvinder men forkyndes som et offer for os – for dig, som tager imod Jesu legeme og blod i tro.
- Ligesom med dåbsritualet mener vi ikke, at der skal være frihed til at lave egne ritualer i kirken. De centrale led i nadverritualet bør ligge helt fast: Fadervor, indstiftelsesordene og uddelingsordene. I ritualets forløb og de tilhørende bønner bør der fortsat være forskellige valgmuligheder, så man kan variere i forhold til de enkelte gudstjenesters karakter eller i forhold til kirkeåret.

Gudstjenesten:

Også hæftet om gudstjenesten har givet anledning til en god samtale – ikke mindst om musik, sang og salmer. Tak for det. Her er vores bemærkninger:

- Som det fremgår ovenfor, er det virkelig vigtigt for os, at de centrale ritualer i forbindelse med dåb og nadver ligger fast i hele Folkekirken, så der ikke er tvivl om dåbens og nadverens gyldighed. Disse ritualers ordlyd skal måske fornyes, men indholdet skal ligge fast. Og i forlængelse af denne pointe mener vi også, at hele højmessens struktur skal være ensartet i Folkekirken, så kirkegængere i hele landet får en oplevelse af genkendelighed, når de deltager i en gudstjeneste søndag formiddag. Derfor vil vi (hvis vi forstår forslaget korrekt) bakke op om den fjerde model, som nævnes i materialet om gudstjenesten – altså modellen, hvor den nuværende højmesseliturgi fra 1992 sprogligt fornyes men dog fastholdes sådan, at menighederne former gudstjenesten efter dette rituals ånd (gudstjenesterapporten side 57).
- I kølvandet på ovenstående anbefaler vi i øvrigt, at man i dette arbejde tænker i balance, sådan at der både er plads til fasthed og frihed, værdighed og afslappethed, klassisk musik og rytmisk musik (vi har selv gode erfaringer med flere musikgenrer under højmesserne). På den måde får vi som menigheder mulighed for at forme en gudstjeneste, hvor de fleste mennesketyper optimalt set kan føle sig hjemme.
- Sidste kommentar handler om Bibelens plads i gudstjenesten og prædikenen. Bibelens betydning som kirkens, troens og gudstjenestens fundament er altafgørende, og dét skal naturligvis altid være tydeligt i en kristen gudstjenestes form og indhold. Derfor kunne vi også håbe og ønske, at den sjældne prædikentype 5 (omtalt i pixihæftet side 14) kunne blomstre op og fylde mere i Folkekirken. Vi tænker, at bibelsk substans i gudstjenesten er vigtigere end gudstjenestens form, da Bibelen er kilden til det hele.

Generel kommentar:

- Vi har haft en kort snak om gennemsnitsalderen på de mennesker, som har lavet de forskellige rapporter og pixihæfter og desuden gennemsnitsalderen på alle os, der i menighedsrådene drøfter arbejdet og sender høringsvar. Hvad gør man for at få unge og yngre i tale i denne proces – altså de mennesker, som er fremtidens menigheder? Og i forlængelse af dette spørgsmål: Hvad gør man for at få mennesker i tale, for hvem højmissen ikke i forvejen er velkendt?

Venlig hilsen
Menighedsrådet ved Vigerslev Kirke, Valby